

**“Maanpelturi” ideologisen, affektiivisen ja
performatiivisen vihapuheen esimerkkitapauksena**

Siiri Koistinen

Kandidaatin tutkielma

Kulttuurinen musiikintutkimus

Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Seinäjoen yksikkö

05 / 2025

Taideyliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Tutkielman nimi "Maanpetturi" ideologisen, affektiivisen ja performatiivisen vihapuheen esimerkkitaipauksena	Sivumäärä 31
Tekijän nimi Siiri Koistinen	Lukukausi Kevät 2025
Aineryhmän nimi Kulttuurinen musiikintutkimus	
<p>Tutkielmassa selvitan laadullisen diskurssintutkimuksen keinoin, miten yhteiskunnallinen vihapuhe ilmenee musiikin kentällä. Tapausesimerkkinä hyödynnän Julma Henrin ja Steen1:n kappaletta "Maanpetturi" (2024). Sivuan tutkielmassa kritiikin ja vihapuheen häilyviä rajoja, rap-musiikin kulttuuriperintöä, musiikin vaikutusvaltaa sekä kappaleen diskursiivisia vaikutussuhteita liittyen laajempaan vihakulttuuri-ilmiöön.</p> <p>Tutkimuskysymykseni on, miten "Maanpetturi"-kappale ja sen affektit nettikommenteissa ilmentävät yhteiskunnallista vihapuhetta?</p> <p>Tutkielma lisää ja syventää ymmärrystä yhteiskunnallisen vihapuheen monimuotoisuudesta sekä arkipäiväisestä ilmentymisestä. Pysin työni avulla kartuttamaan käsitystä siitä, minkälaisia vuorovaikutussuhteita sekä erilaisia sosiaalisia todellisuuksia vihapuheilmiö ja vihakulttuuri tuottavat musiikin saralla.</p>	
Hakusanat Vihapuhe, verkkoviha, hiphop, kulttuurinen musiikintutkimus	
Tutkielma on tarkistettu plagiointitarkastusjärjestelmällä 14.5.2025 Kimi Kärki	

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
1.1. “Maanpetturi” vihapuheen ja verkkovihan esimerkkitapauksena	4
1.2. Vihakulttuurin hegemonia	5
1.3. Tutkimustilanne ja käytettävät menetelmät	7
1.4. Tutkimuseettiset ratkaisut	8
2. Vihakulttuurin anatomia ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet	10
2.1. “Maanpetturi”-kappaleen intertekstuaalinen analyysi	10
2.2. <i>Julma Henri & Ystävät</i> -podcast	12
2.3. Nettikommentointi yhteiskunnallisena diskurssina	13
3. Kritiikin ja vihapuheen rajamailla	15
3.1. “Maanpetturi” yhteiskunnallisen identiteetin rakentajana	15
3.2. Ideologinen, affektiivinen ja performatiivinen vihapuhe	17
3.3. Kriittistä taidetta, vihapuhetta vai molempia?	19
3.4. Musiikkikenttä vihapuheen tuottajana ja peilaajana	22
4. Lopuksi	24
4.1. Miksi musiikissa tapahtuvaan vihapuheeseen tulee puuttua?	24
4.2. Loppusanat	25
Lähteet	27

1. Johdanto

1.1. “Maanpetturi” vihapuheen ja verkkovihan esimerkkitapauksena

Tässä kandidaatin tutkielmassa tarkastelen yksittäisen esimerkkikappaleen avulla musiikin kentällä esiintyvää vihapuhetta. Pyrin hahmottamaan käyttämäni esimerkin ja sen aiheuttaman nettikommentoinnin osana laajempaa vihapuheilmiötä ja vihakulttuuria. Tarkoitukseni on kartoittaa ymmärrystä vihakulttuurin erilaisista diskursseista, ilmenemismuodoista ja vuorovaikutussuhteista. Tarkastelen työssäni esimerkkikappaleessa esiintyvien sanoitusten, kappaleen markkinoinnin sekä kappaleen keräämän kommentoinnin yhteneväisyyksiä laajempaan yhteiskunnalliseen vihapuheilmiöön sekä provokatiiviseen ja aggressiiviseen kielenkäyttöön.

Tutkielman keskiössä on Julma Henrin (Julma H), Steen1¹:n ja Loasteezen kappale “Maanpetturi”, joka on nauhoitettu Julma H:n omistaman Mörssi-levy-yhtiön studiolla kesällä 2024 (Steen1 & Julma Henri, 2024a). Hiphopiksi ja rap-musiikiksi luonnehdittava “Maanpetturi” on julkaistu osana *Julma Henri & Ystävät* -podcastsarjaa (2024) YouTubessa EurocrackTV-kanavalla. Kappale keräsi julkaisunsa jälkeen runsaasti tunnelatautuneita kommentteja ja jakoja useilla sosiaalisen median alustoilla. Kun julkaisusta oli kulunut muutamia viikkoja, kappaletta TikTok:issa mainostanut levy-yhtiö Mörssi Records ilmoitti Facebook-sivuillaan saaneensa kymmenen vuoden porttikiellon kyseiseen sovellukseen (esim. Erämaa, 2024). Tapaus herätti paljon mielenkiintoa, ja somekeskustelu kävi kuumana niin kappaleen puolesta kuin sitä vastaan. Kommentointi äityi lopulta suoranaiseksi verbaaliseksi tappeluksi ja sosiaalisen median alustat ja kommenttiboksit täyttyivät toinen toistaan törkeämmistä herjauksista. Kappaleesta on julkaistu myöhemmin myös musiikkivideo (Steen1 & Julma Henri, 2024b), jota sivuan luvussa 3.2. “Ideologinen, affektiivinen ja performatiivinen vihapuhe”. Videon tarkemman perkaamisen sijaan tutkielmani keskittyy kappaleen sanoituksiin, markkinointiin ja niiden affektoimaan nettikommentointiin.

Kärkäs kielenkäyttö ja yhteiskunnan alaluokista kumpuava yhteiskuntakritiikki on ominaista räpin ja hiphopin musiikkiperinteille. “Maanpetturi”-kappaleen kohdalla vihapuheen kannalta mielenkiintoista on se, että artistit kokevat toimivansa vihapuhetta vastustavana vastavoimana tuottaen samalla itse vihapuheeksi luokiteltavaa sisältöä. Mielenkiintoista on myös se, mitä artistit jättävät kappaleen

¹ Steen1 on kirjailija Seppo Lampelan rap-artistinimi. Alkuperäisaineistossa Lampelaa kutsutaan kappaleiden yhteydessä artistinimellä Steen1, mutta muissa lähteissä, kuten esimerkiksi podcast-jaksossa häntä kutsutaan etunimellä Seppo. Podcast-jaksoa käsitellessäni käytän aineiston tavoin nimeä Seppo Lampela, mutta muuten viittaan Lampelaan tämän artistinimellä Steen1.

sanoituksissa sanomatta. ”Maanpetturi” ikään kuin flirttailee tappouhkauksella, jonka sanominen ja ymmärtäminen jätetään kuulijan omalle vastuulle. Julma Henri & Ystävät tykittävät ensimmäisessä säkeistössä muun muassa George Orwelliin, Ronald Reaganiin ja natseihin viittaavia riimejä, lopettaen latomisen kohtalokkaaseen nielaisuun: “Paris vuodes sä tuhoot koko Suomen. Riikka Purra mä toivon et sä –.”

Tutkimuskysymykseni on, miten ”Maanpetturi”-kappale ja sen affektit nettikommenteissa ilmentävät yhteiskunnallista vihapuhetta? Sivuan tutkielmassa myös kritiikin ja vihapuheen häilyviä rajoja, rap-musiikin kulttuuriperintöä, musiikin vaikutusvaltaa sekä kappaleen erilaisia diskursiivisia vaikutussuhteita liittyen laajempaan vihakulttuuri-ilmiöön.

1.2. Vihakulttuurin hegemonia

Yhteiskunnallinen ilmapiiri on muuttunut viime vuosikymmenten aikana yhä polarisoituneemmaksi ja repivämmäksi, ja samalla kärjekkäät mielipiteet ja jyrkät vastakkainasettelut ovat muodostuneet aikaamme leimaaviksi ominaispiirteiksi. Digitalisaation mutatoiman, monimutkaisen ja alati muuttuvan vihailmiön yksiselitteinen nimeäminen on haastavaa, ellei jopa täysin mahdotonta. Paremman termin puuttuessa kuvaan tätä läpileikkaavaa ilmiötä *vihakulttuurin* käsitteellä. Se on muunnos vihapuhetta tutkineen Bharath Ganeshin käyttämästä *digitaalisen vihakulttuurin* käsitteestä (Ganesh, 2018), jota mukaillen pyrin sisällyttämään yhteen konseptiin mahdollisimman kattavasti erilaisia vihan merkitysvälitteisiä ilmenemismuotoja. Sikäli kun kulttuuri hahmotetaan yhteiskunnalle tai sosiaaliselle ryhmälle tunnusomaisina henkisinä ja aineellisina piirteinä, kuten taiteet, perusoikeudet, arvojärjestelmät, perinteet, taidot, tavat ja uskomukset (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2024) painottaa viha-etuliite vihailmiön salakavalaa vaikutusta ja läpileikkaavuutta kaikissa näissä osa-alueissa.

Vihakulttuuri ulottuu kaikkialle, missä ihmiset toimivat, kommunikoivat ja kohtaavat. Esimerkkejä löytyy aina Saamelaiskäräjiltä Arkadianmäelle, televisiovihteestä listahitteihin ja reseptiblogien kommenttikentiltä suuriin uutisotsikoihin asti. Koska sananvapauden ja mielipiteenvapauden saavutukset koetaan merkittävinä demokratian edistysaskeleina ihmiskuntien historiassa, pidän erityisen hälyttävänä sitä, miten edellä mainittujen vapauksien nojalla juuri demokratiaa, rauhaa ja kokonais-turvallisuutta murentava vihakulttuuri on onnistunut viimeisten vuosikymmenten aikana lävistämään liki kaikki yhteiskunnan rakenteet.

Valtioneuvoston toteuttamassa *Verkkoviha*-raportissa (2022) todetaan, että:

Julkisiin toimijoihin kohdistuva, vaientamaan ja toimintamahdollisuuksia kaventamaan pyrkivä vihapuhe ja internetissä leviävä verkkoviha ovat vahingollisimmillaan tulkittavissa jopa poliittiseksi väkivallaksi. (–) Vihapuheen ja erityisesti verkkovihan lisääntyminen liittyy digitalisoitumiseen ja yhteiskunnallisen keskustelun polarisoitumiseen. Sen katsotaan olevan yksi rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua ja jopa demokraattista järjestelmää uhkaavista ongelmista. (Saresma ym., 2022, s. 12–13.)

Mukaien tutkielmassa *Verkkoviha*-raportin käsitteistöä, pyrkimyksenäni tuottaa mahdollisimman ymmärrettävää tietoa jokseenkin vakiintunein käsittein. Käsitteellä vihapuhe tarkoitan aggressiivista, halventavaa, lietsovaa tai leimaavaa kommunikaatiota, joka kohdistuu yksittäisen henkilön tai ihmisryhmän oletettuihin tai todellisiin ominaisuuksiin tai toimintaan. Käsitteellä verkkoviha viitataan sen sijaan laajempaan joukkoon digitaaliseen toimintaympäristöön sijoittuvia vihatekoja, jotka mukailevat taustaltaan ja kohteiltaan vihapuhetta. Käsitteet vihakulttuuri, vihapuhe ja verkkoviha toimivat erikseen liki synonyymeina ja yhdessä toisiaan tukien. Niiden lisäksi väkivaltaa hyväksyvää ja äärimmäistä vihapuhetta on kuvattu myös käsitteellä ekstremistinen puhe. Ekstremistinen on käsitteenä sikäli ongelmallinen, että se keskittää huomion vihapuheen äärimmäisiin ilmaisuihin puheen arkisuuden ja yleisyyden sijaan. (esim. Malkki, Sallamaa, Saarinen & Eerola, 2021.)

Vaikka käytettävät käsitteet korostavat ensisijaisesti vihaa, vihateoksi luettavan toiminnan taustalla voi vaikuttaa myös esimerkiksi pelon tunne. Vihapuhe voi olla tunneilmaisultaan ja kieleltään myös rauhallista ja tunnusmerkitöntä (Tuomarla, 2019; Virtanen, 2015), jolloin vihapuheen määrittää sen affektiivisuus esimerkiksi kansaa kiihottavana *punaisena pillerinä*² (esim. IS-työryhmä, 2022). Puheen lisäksi vihapuheella voidaan viitata myös vaikkapa vahingollisiin visuaalisiin sisältöihin tai valeutisten jakamiseen.

Käyttämässäni aineistoissa käytetään lähinnä kielessä ja keskusteluissa vakiintunutta vihapuheen käsitettä, ja tuen sitä tarvittaessa tarkentavilla selitteillä. Vihapuheen käsite on itsessään hyvin avoin ja

² Punainen pilleri (eng. The Red Pill) on vertauskuva ja teoria, joka pohjautuu tieteiselokuva Matrixiin. Elokuvasssa päähenkilö syö punaisen pillerin, ja tulee siten tietoiseksi koneiden muodostamasta salaliitosta. Punaisen pillerin analogiaa hydyntävät esimerkiksi incelit ja antifeministit, jotka ovat omien sanojensa mukaan tulleet tietoisiksi naisten ja yhteiskunnan miehiä sortavista rakenteista nieltyään kuvainnollisen punaisen pillerin. (esim. Kyllönen, 2020.)

epätarkka, ja sitä käytetään kuvaamaan laajaa joukkoa erilaisia vihakulttuurin ja verkkovihan ilmenemismuotoja. Toisaalta käsitteen epäselvyyttä pidetään myös sen vahvuutena, sillä se pakottaa tutkailemaan ilmiötä laajana, moninaisena ja jatkuvasti kielessä ja kulttuurissa muuttavana kokonaisuutena (esim. Saresma ym., 2022, s. 20).

Vihapuhetta käsittelevä keskustelu, uutisointi ja tutkimukset ovat tuoreen historiansa aikana värittyneet vahvan ideologisesti ja poliittisesti, ja vihapuheilmioistä puhuttaessa katse kääntyykin usein populistisia päättäjiä ja äärioikeistolaisia ryhmiä kohti. Tutkielmassa pyrin hahmottamaan vihapuheen puolue- ja ideologiarajat ylittävänä ilmiönä, jonka esimerkkejä on löydettävissä paitsi eri puolilta vasemmisto-oikeisto- tai konservatiivi-liberaali-akseleita, myös kaikkialta niiden ulkopuolelta. Kaikki vihapuhe sekä loukkaava ja aggressiivinen kielenkäyttö on tuomittavaa, eikä teon arviointi saa olla puoluekirjasta tai kontekstista riippuvaista (esim. Yhdenvertaisuus.fi, 2025). Tämän laajennetun kontekstin valossa koen perustelluksi soveltaa vihapuheen käsitettä myös sellaisissa tilanteissa, kun vihapuheen kohteena on korkeammassa valta-asetelmassa oleva enemmistön edustaja (vrt. useimmiten ilmiön tunnistaminen vähemmistöihin kohdistuvana toimintana, esim. Myllykoski, 2021, s. 1).

1.3. Tutkimustilanne ja käytettävät menetelmät

Tutkielmani keskeisenä aineistona sovellan Valtioneuvoston *Verkkoviha*-raporttia (Saresma ym., 2022), joka on toteutettu Jyväskylän yliopiston nykykulttuurin tutkimuskeskuksen, Tampereen yliopiston mediatutkimuksen ja Poliisiammattikorkeakoulun tutkijoiden yhteistyönä. Työni kannalta erityisen olennaista on raportissa nimetyt vihapuheviestijöiden motiivit: ideologiset, affektiiviset ja performatiiviset vihapuheen muodot, (Saresma ym., 2022, s. 85–91) jotka kaikki ovat tunnistettavissa myös ”Maanpetturi”-tapausesimerkistä.

Vihepuheviestinnän ja nettikommentoinnin analysoinnissa hyödynnän etenkin Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toteuttamaa *Mediavälitteinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen: Murros ja tulevaisuus* -raporttia (Ikäheimo & Vahti, 2021), joka tarkastelee mediavälitteistä yhteiskunnallista keskustelua ja kommentaaria laaja-alaisesti, peräänkuuluttaen vastuunkantoa niin poliittisilta päätöksentekijöiltä, suurilta media- ja teknologiayhtiöiltä sekä tavallisilta kansalaisilta. Vihaa hyödyntävä tunnevetoinen viestintä nousee raportissa esiin erityisen tehokkaana vaikutuskeinona.

Analyysin kannalta keskeisessä roolissa ovat myös vihapuheen ja esimerkkikappaleen tiimoilta kirjoitetut uutiset, kappaletta kommentoivat X-, Facebook- ja YouTube-kommenttikentät sekä *Julma Henri & Ystävät* -podcastsarja. Aineistoni on hyvin pitkälti diskurssia, jota lähestyn ensisijaisesti diskurssianalyysin keinoin. Pyrin työni avulla kartuttamaan käsitystä siitä, minkälaisia vuorovaikutussuhteita ja erilaisia sosiaalisia todellisuuksia vihapuheilmiö ja vihakulttuuri tuottavat sekä toisintavat musiikin keinoin.

Työni toteuttaa laadullista diskurssintutkimusta pyrkiessään luomaan kokonaiskuvaa sosiaalisten todellisuuksien rakentumisesta ja törmäämisestä eri alustoilla tavattavissa diskursseissa. Esimerkkikappale ja siihen liitetyt visuaaliset elementit korostavat kärjistyneen erilaisia maailmankuvia sekä yhteiskunnallisia identiteettejä, joiden rakentumiseen ja anatomiaan pureudun tutkimuskirjallisuuden ja raporttien avulla. Kirjallisuuskatsausta mukailen etsin verkkovihaa, poliittista kieltä ja hiphopia tarkastelleista tutkimuksista yhteneväisyyksiä ”Maanpetturi”-kappaleeseen sekä sen affektoimaan nettikommentointiin. Tällä tavoin pyrin ymmärtämään laajempia asiayhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja kehityskulkuja, joihin ”Maanpetturi”-kappaleen tapausesimerkki sijoittuu.

Analysoinnissa on huomioitava laadullisen diskurssianalyysin vääjäämätön subjektiivisuus, sillä sekä kappaleen diskurssin (artistin viesti) että sen affektoiman diskurssin (mm. nettikommentit) tuottamia erilaisia merkitysvälitteisiä vaikutussuhteita on mahdotonta tutkia täysin aukottomasti ja objektiivisesti. Pyrin liittämään ja sitomaan tulkintani aineistoon, kuten nettikommenttien sanallistamiin vihareaktioihin sekä hyödyntämässäni tutkimuksissa määriteltyihin tyypillisiin vihapuhekuvasoihin ja motiivimääritelmiin.

1.4. Tutkimuseettiset ratkaisut

”Maanpetturi”-kappale sisältää raakoja, jopa suoriksi tappouhkauksiksi tulkittavia ilmaisuja, joiden tarkemman perkaamisen, motiivianalyysin ja juridisen punnitsemisen jätän kandidaatin tutkielman ulkopuolelle. Sen sijaan nettikommentoinnin moderointikäytäntöjä, eettistä arviointia ja juridisia velvoitteita uskallan käsitellä rohkeammin, sillä ne ovat puhututtaneet sosiaalisen median aikakaudella ja tutkielman työstämisen aikana hyvin laajasti. Kirjoittamisprosessin aikana muun muassa mediakonglomeraatti Meta on noussut uutisotsikoihin vihapuheen faktantarkistuksen lopettamisen tiimoilta (Duffy, 2025).

Vihapuheen tuomittavuudesta mainittakoon, että kaikki mikä on vihapuhetta ja sinänsä tuomittavaa käytöstä, ei välttämättä täytä juridisesti rikoksen tunnusmerkistöä (Yhdenvertaisuus.fi, 2025). Suomen rikoslaissa ei ole erillistä mainintaa vihapuheesta, mutta sen sijaan sellainen on löydettävissä Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksesta (Council of Europe, 1997). Kuitenkin myös Suomen rikoslain säännöksissä on määritelty rangaistaviksi tekoja, joihin voi liittyä myös vihapuhetta. Tällaisia rikosnimikkeitä ovat muun muassa kiihottaminen kansanryhmää vastaan, kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittäminen (esim. Pietilä, 2022, s. 8–9; Määttä, 2020).

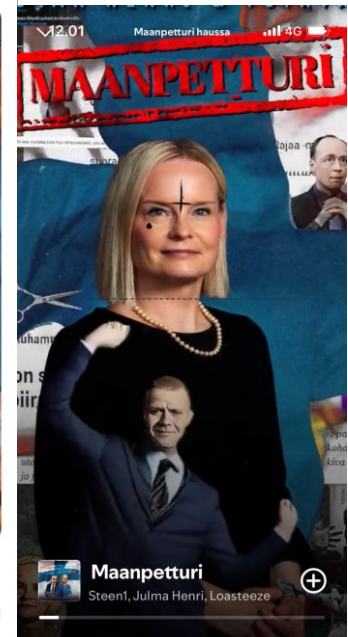
Tutkielmassa käyttämäni aineisto on kaikkien saatavilla ja täten julkista materiaalia. Pysin kuitenkin viittaamaan erilaisiin kommentteihin ja kommentoijiin yleisellä tasolla, enkä siksi erittele tai analysoi yksittäisten kommenttien kirjoittajia muuten kuin lähinnä temaattisella yhteneväisyyden tasolla.

2. Vihakulttuurin anatomia ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet

2.1. “Maanpetturi”-kappaleen intertekstuaalinen analyysi

Steen1, Julma Henri - Maanpetturi

(vas.) *Maanpetturi*, YouTube. Kuvankaappaus 23.1.2025.

(oik.) *Maanpetturi*, Spotify. Kuvankaappaus 23.1.2025.

Suomen lipun päällä, kuvan keskiössä on valtiovarainministeri Riikka Purra (ps.), jonka oikean silmän alle on maalattu musta kyynel, otsaan väärin päin oleva ristinmerkki ja kaulalle katkoviiva. Viivan edessä heiluvat sakset ja vieressä tanssii leveästi hymyilevä pääministeri Petteri Orpo (kok.). Siniristin takana loimuavat lieskat ja kurkkivat eduskunnan puhemies Jussi Halla-Aho (ps.) sekä sisäministeri Mari Rantanen (ps.). Kuvien taakse on kopioitu kyseisten poliitikkojen kirjoittamia, kontroversaaleja verkkokirjoituksia (esim. Jantunen, 2023). Piano soittaa uhkaavan, matalataajuisen sävelen, Riikka Purra alkaa puhumaan, ja kohta puheen päälle ilmestyy vuolaudessaan liki impressionistista, korkeataajuista pianojuokсутusta. Tekoälyllä generoitu “Purra” sanoo poliitikkomaisen monotonisesti:

Empatia on huono ohjenuora politiikkaan. Katsohan, kun sinun pahoinvointisi ja kärsimyksesi on minulle täysin merkityksetöntä, koska minä hädin tuskin pidän sinua edes ihmisenä. Terveys on velka, jonka voi aina periä ja mehän tulemme senkin sinulta leikkaamaan. Muista, tämä on kaikki sinun syytäsi. (Steen1 & Julma Henri, 2024a.)

Puhe viittaa paitsi uutisotsikoihin päätyneeseen Purran empatiatoteamukseen (ks. esim. Vasantola, 2024), mutta myös Orpon hallituksen tekemiin rajuihin sosiaaliturvan leikkauksiin (esim. Hiilamo ym., 2023, s. 3). Purran ääni toimii eräänlaisena kuulijan yllättävänä “jumpscare-efektinä” jonka pyrkimyksenä on aiheuttaa kuulijassa jonkinlainen reaktio. Lauseen sävy sekä kappaleen kuvitus viittaa kappaleentekijöiden tavoitteena olevan juuri vihareaktion aiheuttaminen.

Purran puheenvuoron jälkeen alkaa ensimmäinen säkeistö, vahvoilla ja vaikuttavilla sanavalinnoilla väritettynä sekin. Hallitusta kuvaillaan tappavaksi, huijaavaksi ja epäarvoistavaksi. Sanoitukset korostavat yhteiskunnan alaluokkiin kuuluvien ihmisryhmien kokemusta, tyytymättömyyttä ja ahdingkoa, ja kohdeyleisö käy niistä selkeästi ilmi. Kyseessä ovat muun muassa yksinhuoltajat, työttömät, päihderiippuvaiset, vanhukset ja muut vähävaraiset, jotka kärsivät rajuista leikkaustoimista muita ihmisryhmiä kohtalokkaammin (esim. Ollonqvist ym., 2023).

Kappaleen tekijöiden sylkykuppina on Suomen hallitus, ja erityisesti valtiovarainministeri Riikka Purra sekä hänen luotsaamansa Perussuomalaiset-puolue. Oman osansa ryöpytyksestä saa myös pääministeripuolue Kokoomus sekä sen puheenjohtaja, pääministeri Petteri Orpo. Yhdessä nämä puolueet toteuttavat hyvinvointivaltiota haastavaa tiukan linjan talouskuria (esim. Van Gerven, 2024). Kappaleessa hallituksen tekemiä toimia verrataan niin historian esimerkkeihin kuin myös kirjallisuuteen ja viihteeseen. Muuten hyvin tavanomaisen yhteiskuntakriittisestä kappaleesta esiin nousee tulkittavissa olevaat toiveet pääministerin ja valtiovarainministerin kuolemista. Taidokkaasti muotoillut “toiveet” eivät ole suoria tappouhkauksia, eivätkä siten rangaistavia, mutta aiheen arkaluontoisuuden takia ne ovat saaneet aikaan voimakkaita reaktioita erilaisissa kuuntelijoissa.

Musiikillisesti ja soinnillisesti kappaletta voisi luonnehtia haikeaksi, joskin ääniraidan päälle tuotettu, vahvasti artikuloitu, kiihkeä ja voimakas puheosuus pyrkii luomaan kohdeyleisöön kuuluvalla kuuntelijalle toiveikkuutta, taistelutahtoa ja tarmoa. Rajut ja painokkaat sanavalinnat paitsi kritisoiivat, myös provosoivat kappaleen kritisoimia tahoja. Alussa kuultava urkupiste luo kappaleeseen uhkaavan tunnelman, ja pianojuoksutuksen jälkeen loppukappaleen ajan jatkuva mollivoittoinen ja kylmä pianoteema kuvannee leikkausten aiheuttamaa hätää, kansalaisten epätoivoa ja ahdingkoa. Kokonaisuutena kappale on erinomaisen voimakas ja affektiivinen, ja se on saanut aikaan voimakkaita reaktioita sekä artistien sanoman puolesta että sitä vastaan.

2.2. *Julma Henri & Ystävät* -podcast

Julma Henri & Ystävät (2024) on Julma Henrin ja Seppo Lampelan (Steen1) ylläpitämä keskusteluohjelma, joka ilmestyy useissa suoratoistopalveluissa kahdesti kuussa. Keskusteluiden aiheet vaihtelevat laajasti aina yhteiskunnallisista, poliittisista ja ajankohtaisista sisällöistä sisäpiirivitselle naureskeluun, yhteisten tuttavien kuulumisiin ja alakulttuuritapahtumien puimiseen. Ohjelman tekijät ovat vakiinnuttaneet asemansa suomalaisessa hiphop-skenessä ja heillä on vuosikymmenten kokemus ala- ja vastakulttuureissa toimimisesta. Ohjelmassa vierailee kuukausittain tunnettuja toimijoita esimerkiksi musiikin ja graffititaiteen saralta. Kolmannen kauden kahdeksannessa jaksossa ”Making Of PURRA DISS hosted by Sillu100%” keskustellaan päivänpolitiikasta ja nauhoitetaan suoranaista kritiikkiä sisältävä ”Maanpetturi”-kappale (*Julma Henri & Ystävät*, 2024). Jakso on julkaistu YouTubessa EurocrackTV -kanavalla.

Julma Henri & Ystävät: Making Of PURRA DISS hosted by Sillu100% (S3E8)

EurocrackTV
14 t. tilaajaa

Julma Henri & Ystävät -podcastsarja, YouTube. Kuvankaappaus 23.1.2025.

Huoneessa soi tuttu pianoteema, jonka päälle miesääni aloittaa: ”Empatia on huono ohjenuora politiikkaan.” Sohvalla istuvista kahdesta miehistä toinen räppää ensimmäisen säkeistön lukien sanoituksia puhelimensa näytöltä. Säkeistö päättyy aplodeihin ja innostuneisiin huutoihin. Kattovalo laitetaan päälle ja tyhjälle sohvapaikalle istuu kasvonsa peittänyt hahmo, jonka hupparin alta pilkistää palestiinalaisten solidaarisuuspaita. Tämä rento ja taitavaanainen henkilö on Julma Henri. Hänen lisäksi kuvassa näkyy kirjailija Seppo Lampela (Steen1) sekä ”legendaarinen hypettäjä” Sillu100%. Kameran takana istuu Pena ja studiossa äänitystä valmistelee Amiriksi kutsuttu DJ Loasteeze. (*Julma Henri & Ystävät*, 2024.)

Julma Henrin mukaan podcast-jaksossa mennään “sadismin ytimeen”. Hän viittaa hieman ontuvasti Orpon hallituksen tekemiin rajuihin sosiaaliturvavaleikkauksiin, ja ennen kaikkea Riikka Purran kirjoittamaan X-julkaisuun, jossa hän kuvaili leikkausten puolustamista³ “lähes nautinnoksi” (Purra, 2024). Podcastin tekijät pudistelevat päätään ja miettivät leikkausten tuhoisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin. Keskustelusta käy ilmi, että artistit ovat puineet aihetta jo ennen podcast-jakson äänittämistä. Purran kirjoittamasta X-julkaisusta kimpaantuneena Julma Henri oli päättänyt osallistua keskusteluun kriittisen kappaleen muodossa. Toteutukseen hän pyysi mukaan teräväsanaisen rap-konkari Steenl:n.

65 minuuttia kestävä podcast-jakso etenee vaihtelevasti. Välillä studiossa puhutaan vegaanisista hampurilaisista, Oulun alakulttuuriskenestä ja sipseistä, ja aika ajoin palataan takaisin kappaleen sekä sen sanoitusten esiin nostamien aiheiden äärelle. Podcastin puhujista välittyy vilpitiön halu käyttää omaa ääntä ja toimijuutta heikompiensa hyväksi. Puhujat karsastavat rap-musiikin portinvartijoita ja laatutarkkailijoita, ja he kokevat solidaarisuutta sorrettuja ihmisryhmiä kohtaan. Seppo Lampela avaa podcast-jaksossa kappaleen sanoitusten taustaa. Hän oli baarissa käydessään pyytänyt tavallisia ihmisiä jakamaan ajatuksia Riikka Purra ja kirjoittanut niitä ylös. Myöhemmin näistä ajatuksista jalostui ”Maanpeturi”-kappaleen sanoitukset, joita tekijät kuvaavat tavallisten suomalaisten ajatuksina Orpon hallituksen harjoittamasta talouskuripolitiikasta.

2.3. Nettikommentointi yhteiskunnallisena diskurssina

Sosiaalinen media on muuttanut yhteiskunnallista diskurssia merkittäväällä tavalla. Tähän viestinnälliseen murrokseen on pureutunut muun muassa Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra selvityksessään *Mediavälitteinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen* (2021), joka on toteutettu osana *Kansanvallan peruskorjaus* -projektia. Raportin mukaan mediassa on valtavaa demokratipotentiaalia, mutta tämänhetkiset trendit vievät kehitystä huolestuttavalla tavalla väärään suuntaan. Mediassa näkyviä trendejä ohjaavat vahvat vaikuttajahahmot, joiden kontrolliin ei ole kehittynyt perinteisen median kaltaista normistoa. (Ikäheimo & Vahti, 2021, s. 3.)

³ Valtiovarainministeri Riikka Purra luki toukokuussa 2024 hallituksen vastauksen (Valtiovarainministeriö, 2024) Keskuksista- ja Liike Nyt -puolueiden tekemään välikysymykseen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta (Välikysymys VK 4/2024).

Tunnevetoisilla alustoilla ja hybridisessä mediatilassa kilpaillaan näkyvyydestä. Sosiaalisen median valtakaudella suurinta valuuttaa onkin aktiivinen ja reaktiivinen kuulijakunta, jota ohjataan tunnereaktioita aiheuttamalla. Ilmiönä affektiivinen ja tunnevetoinen viestintä ei ole lainkaan uusi, mutta sen vaikutus on laajentunut merkittävästi sosiaalisen median aikakaudella. Muun muassa Facebook on kertonut vahvistavansa tunnereaktioiden merkitystä aikajana-algoritmissa siten, että runsaasti tunnereaktioita saavuttanut viesti saavuttaa neutraalia viestiä enemmän näkyvyyttä (Krug, 2016). Juuri vihan tunne on reaktioista aktivoivin ja viestinnällisesti tehokkain (Knuutila & Laaksonen, 2020, s. 404–407), jolloin nimenomaan vihaiset ja kontroversaalit viestit saavuttavat paljon sekä vastustajien vihareaktioita että puolustajien jakoja. Tällaisia sosiaalisen median alustoille muodostuneita interdiskursiivisia diskurssin muotoja voidaan pitää osasyynä yhteiskunnalliselle polarisaatiolle, sillä samalla kun vihareaktiot paitsi vauhdittavat viestintää, ne myös edistävät vihareaktion itsensä leviämistä (Knuutila & Laaksonen, 2020, s. 410–412). Onkin huomionarvoista, kuinka vihakulttuurin hegemonia, yhteiskunnallinen polarisaatio ja sosiaalisen median kehitys kulkevat käsi kädessä ja lisäävät toinen toisiaan.

Yksittäisen sosiaalisen median käyttäjän ja kommentoijan roolia voi käsitellä monelta eri kannalta. Toisaalta demokratian ja läpinäkyvän päätöksenteon kannalta on ihanteellista, että tavallisten ihmisten osallisuus kasvaa ja yhä useammalla on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. On kuitenkin huomioitava, että useimmiten sosiaalisen median retorisen valtataistelun voittavat algoritmeja hyödyntävät trollit ja häiriköt, kun taas häviäjiksi jää faktapohjainen ja konsensushakuinen keskustelu sekä perinteiset asiantuntijat ja instituutiot. Voikin siis päätellä, että sosiaalisen median diskurssit kärjistyvät ja syventävät ihmisryhmien välisiä kuiluja ja edesauttavat siten yhä voimakkaampaa yhteiskunnallista polarisaatiota sekä vihakulttuurin leviämistä.

3. Kritiikin ja vihapuheen rajamailla

3.1. “Maanpetturi” yhteiskunnallisen identiteetin rakentajana

Protestikulttuurina tunnettu hiphop juontaa juurensa 1900-luvun puolivälin Yhdysvaltoihin, jossa se syntyi afrikkalaisamerikkalaisten ja muihin etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten lähiöissä protestina valkoiselle ylivalloille, segregaatiolle ja kasvaville yhteiskunnallisille ongelmille. Hiphop-kulttuuri, johon sisältyy rap-musiikin ja -lyriikan lisäksi myös graffitimaalaus, DJ-toiminta ja breikkaus, rantautui Suomeen 1900-luvun loppupuolella viihdeteollisuuden välittämänä kulttuuri-ilmiönä. (esim. Rantakallio & Westinen, 2022.) Suomalainen hiphop on sittemmin kehittänyt oman lokaalin kuvastonsa ja ilmaisumuotonsa, joka on adaptoinut ja muovannut genren perinteen suomalaiseseen kulttuuriin ja kontekstiin sopivaksi. Vuosikymmenten ajan hiphop-artisteilla on ollut tärkeä rooli toimia marginalisoitujen ja heikommassa asemassa olevien ihmisryhmien äänitorvena, jonka myötä hiphopin voi nähdä edelleenkin eräänlaisena identiteettipolitiikan välineenä (Kulovaara, 2018, s. 134). Tällaista genren historiaa kunnioittavaa ja sen tuntemusta osoittavaa autenttisuutta pidetään hiphopin tärkeimpänä ja keskeisimpänä arvona, ja alakulttuurin sisältä on hahmotettavissa arvokeskusteluun liittyviä erilaisia autenttisuuskursseja (esim. Westinen & Rantakallio, 2019).

Musiikissa esiintyvän vihapuheen kannalta on olennaista tarkastella myös hiphopille tyypillisiä rap battleja (suom. rap taistelu). Battlet ovat tyypillinen rap-musiikin kilpailumuoto, jossa kaksi räppäriä ottavat toisistaan mittaa verbaalisesti. Battleissa hyödynnetään myös henkilökohtaisuuksiin meneviä solvauksia, joilla pyritään saattamaan kilpakumppani kilpailun tuoksinassa hämmennyksen valtaan (esim. Keating, 2024). Esimerkiksi vuonna 2025 maailmankuulujen rap-artistien Kendrick Lamarin ja Draken battle rap-skenen kuninkuudesta on äitynyt niin suureksi, että sitä käsitellään keskusteluiden ja sosiaalisen median lisäksi oikeudessa ja lehdistössä ympäri maailmaa. Vihan kylästämät kappaleet ovat dominoineet Billboardin hittilistoja, ja muun muassa battlen viimeisimpiin käänteisiin kuuluva Kendrick Lamarin kappale *Not Like Us* kahmi helmikuussa 2025 itselleen ennätysmäärän Grammy-palkintoja (esim. Huamani, 2025). Kappaleen julkaisun aikoihin Draken kotiin kohdistui aseellinen hyökkäys, jota muun muassa BBC uumoili battlen provosoimaksi ja sitä kautta sen välillisesti aiheuttamaksi (Cabral, 2024).

Toisaalta kyse on rapin kulttuurihistoriasta ja sen uusintamisesta, vuosikymmeniä jatkuneista perinteistä ja mittavan tärkeästä sekä suositusta taiteenlajista, jolla on kyetty puolustamaan yhteiskunnan

heikompiosaisia, luomaan yhteisöllisyyttä ja parantamaan rakenteellista syrjintää kohtaavien ihmisten elinolosuhteita. Rap-musiikki ja musiikki yleisestikin tukee mielenterveyttä, antaa turvallisen väylän kohdistaa henkilökohtaisia vihan tuntemuksia ja kehittää kielellistä ilmaisua. Toisaalta rap-musiikin räjähdysmäisen suosion voi nähdä eräänlaisena väkivaltaa normalisoivana ilmiönä. Alun perin lähiöistä kumpuava musiikkiperinne valloittaa mediat kautta maailman ja musiikkiperinteen historiaa, arvoja ja tarkoitusperiä ymmärtämättömät kuulijat päätyvät musiikin pariin jatkuvasti. Törkeä sanattelu, herjaaminen ja jopa uhkailu kaikuu miljoonien ihmisten korvissa päivittäin, kun he kuuntelevat maailman suosituimpia kappaleita.

Jo pikaisen hiphop-historian katsauksen myötä on selvää, että poliittisesti latautunutta ja yhteiskuntakriittistä räppiä edustava ”Maanpetturi”-kappale ei ole erikoistapaus genressään, vaan toteuttaa hiphopin jatkumoa tuoden genren protestiperinteen 2020-luvun suomalaiseen kontekstiin. Lyriikkojen aiheet kumpuavat tavallisten ihmisten kertomuksista, ja vallan kahvassa oleva talouseliitti saa tuta verbaalisen vastauksen toteuttamaansa päätöksentekoon. Kappaleessa kuultava voimakas ja kärjistävä kielenkäyttö kuuluu hiphopin ominaispiirteisiin, ja otaksunkin ”Maanpetturi”-kappaleen kohauttaneen rap-musiikin kuulijoita yhtä lailla kuin luontoanalogiaan pohjaava rakkauslaulu ihmeuttää kesäisen järviradion kuuntelijaa. On kyse erilaisten musiikkityylien ominaispiirteistä ja ilmaisutavoista, jotka ovat osoitettu nimenomaan omalle kuulijakunnalle. Suomalaisessa rap-skenessä paikkaansa vakiinnuttanut Julma Henri on tehnyt suorasanaista yhteiskunnallista räppiä jo lähemmäs kaksikymmentä vuotta, ja siitä on muodostunut hänen musiikkiaan kuvaava erityispiirre.

Mikä sitten sai yleisön reagoimaan ”Maanpetturi”-kappaleeseen niin raivokkaasti? Kommenttikenttien perusteella kappaleen läpimurto tapahtui nimenomaan siihen piilotettujen ”tappouhkausten” aiheuttamien reaktioiden avulla. Julma Henri & Ystävät provosoivat sanoituksillaan ja kielikuvillaan niin konsensushakuisia äänestäjiä kuin myös kritiikin kohteena olevia puolueita. Kappale sai erityisen suurta mediahuomiota levy-yhtiö Mörssi Recordsin ilmoitettua saaneensa kymmenen vuoden porttikiellon TikTok:iin. Sovellus ei paljasta tarkempaa syytä porttikiellolle, mutta Julma Henri spekuloi sen johtuneen perussuomalaisten toteuttamasta joukkoilmiannosta. Porttikielto aiheutti itsessään valtavan puolustusreaktion, jonka myötä useat Julma Henrin myötäajattelijat halusivat osoittaa tukensa kappaleen tekijöille sekä sen sanomalle. Keskustelun ja uutisoinnin vilkastumisen myötä kappaleen Facebook-, X- (ent. Twitter) ja Instagram-komenttikentät täyttyivät toinen toistaan

kärkkäämmistä kommenteista, joissa rajujen uhkausten ja haukkujen kohteeksi joutuivat liki kaikki yhteiskunnan toimijat osapuolesta riippumatta.

”Maanpetturi”-kappale uusintaa perinteistä hiphop-kuvastoa luoden ikkunan itähelsinkiläiseen lähiömaailmaan, ja samalla se ikään kuin rakentaa suomalaisen yhteiskunnan heikompiosaisen ja sorretun yhteiskunnallista identiteettiä omassa diskurssissaan. Tällaisella heikompiosaisen puolustajan mandaatilla Julma Henri ja Steen1 rohkenevat käyttää yleisesti hyväksytystä ja hyvien tapojen mukaisesta viestinnästä poikkeavaa kielenkäyttöä ja ilmaisukeinoja. Paikoittaiset sananvapauden rajanylitykset lienevätkin artistien mielestä olevan oikeutettuja, sillä he kokevat valtiojohtoon toiminnan jopa maanpetturimaisen vääräksi. Ajatus on itsessään hyvin yksinkertainen, joskin se pitää sisällään porttiteorian kaltaisen uhkakuvan siitä, miten pitkälle menevään toimintaan tällainen mandaatti lo-pulta oikeuttaa.

3.2. Ideologinen, affektiivinen ja performatiivinen vihapuhe

Valtioneuvoston tuottamassa selvityksessä *Verkkoviha* pyritään hahmottamaan erilaisia vihapuheen tuottajaryhmittymiä sekä heidän motiivejaan (Saresma ym., 2022). Selvityksen mukaan vihapuheen tuottajat voidaan jakaa karkeasti sisään- ja ulospäin suuntautuneisiin toimijoihin. Sisäänpäin suuntautuneet toimijat jakavat ajatuksiaan useimmiten samanmielisten ihmisten keskuudessa, kun taas ulospäin suuntautuneet toimijat pyrkivät levittämään viestiään laajemmalle yleisölle hyödyntämällä muun muassa sellaisia sisällöntuotannon alustoja, joita käyttävät myös oman viiteryhmän ulkopuoliset toimijat. Viestinnän kohteen tunnistaminen auttaa hahmottamaan tekijän taustalla vaikuttavia vihapuheen motiiveja. (Saresma ym., 2022, s. 85–86.) Tällaisessa kahtiajaossa ”Maanpetturi”-kappale ja kappaleen aiheuttama kommentointi asettuvat selkeästi ulospäin suuntautuneeksi toiminnaksi, kuten musiikkituotannot ja mediailmiöt yleisestikin. Kappaleen konteksti, eli podcast-sarja *Julma Henri & Ystävät*, sekä erilaiset jakelukanavat ovat sen sijaan määriteltävissä puolijulkisiksi alustoiksi, sillä niillä tapahtuva viestintä on ainakin jossain määrin sisäänpäin suuntautunutta, joskin niiden pariin voi teknisesti ottaen löytää kuka vain.

Selvityksen mukaan vihapuheen taustalla toimii useimmiten ensisijaisesti joko affektiivinen, ideologinen tai performatiivinen motiivi, jotka käytännössä risteävät ja sekoittuvat tilannekohtaisesti (Saresma ym., 2022, s. 85–91). Selvityksen esittämistä ”perusmotiiveista” ideologinen vihapuhe on aatteellisesti väritynyttä ja tapauskohtaisesti jopa poliittista toimintaa, ja sen kohteena on jokin

tietty taho, jonka tekijä kokee vastustajakseen. Affektiivisesti motivoitunut vihapuhe perustuu usein tekijän henkilökohtaisiin kokemuksiin sekä tunnevetoiseen viestintään. Performatiivinen vihapuhe pyrkii selkeän motiivin ja funktion sijaan lähinnä esittämään vihapuhetta, trollaamaan ja aiheuttamaan kohteessaan jonkinlaisen reaktion. Nämä Saresman ym. (2022) esittelemät vihapuheen motiivit toimivat käyttökelpoisina tapoina tarkastella ”Maanpetturi”-kappaletta sekä sen aiheuttamaa nettikommentointia nimenomaisesti vihapuheen sekä verkkovihan tapausesimerkkinä.

Kappaleen sanoituksista on havaittavissa selkeä, ideologinen motiivi, ja kappaleen tekijät jopa mainitsevat ideologisen vastustajansa, eli tässä tapauksessa perussuomalaisen ja kokoomuslaisen valtiojohton. Ideologisesti motivoituneen vihapuheen tunnusmerkkien mukaisesti myös ”Maanpetturi”-kappale pyrkii kuvaamaan vastustajansa epäedullisessa valossa, ja tämän pyrkimyksen voi havaita koko tuotannon läpileikkaavana tavoitteena. Kappaleen sanoituksissa halutaan osoittaa, miten ”duunari puolueena” esiintynyt Perussuomalaiset-puolue on pettänyt pienituloiset suomalaiset ja ”kääntänyt takkinsa” päästyään hallitukseen. Kappaleen kansikuvassa on hyödynnetty netistä kopioituja, uutisotsikoihin päätyneitä vihapuheviestejä (esim. Jantunen, 2023) ja kappaleen markkinointi perustuu sen sanoitusten kaltaiseen, kärjistävään ja teräväsanaiseen keljuiluun.

Ideologinen vihapuhe on löytänyt tiensä myös kappaleen julkaisu- ja mainostusalustojen kommenttikentille. Kommenteissa kirjoittajia haukutaan affektiivisilla ja politisoiduilla ilmaisuilla, kuten ”putinisti”, ”kommari” ja ”suvakki vassari”. Kappaleen kannattajat vastaavat vähintään yhtä kärjistävin haukkumasanoin, kuten ”incel”, ”vajakki” ja ”haittasuomalainen”. Kommentointi on sekoitus affektiivista ja performatiivista provosointia. Toisaalta reaktiivinen kommentointi voi olla myös samanmielisten ihmisten sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmien toimintakulttuuria. Kommenttikentillä tavattava pinnallinen, joskin silti kärjistävä, korostetun intertekstuaalinen ja äärimmäinen kommentointi on itsessään hyvin erityinen diskurssin muoto. Kommenteissa trendaavat vihaiset ja kontroversaalit topokset saavuttavat sekä vastustajien vihareaktioita että puolustajien vastaiskuja. Kuten luvussa 2.3. ”Nettikomentointi yhteiskunnallisena diskurssina” esitin, tällaisia sosiaalisen median alustoille muodostuneita diskurssin muotoja voidaan pitää osasyynä yhteiskunnalliselle polarisaatiolle, sillä samalla kun vihareaktiot paitsi vauhdittavat viestintää, ne myös edistävät vihareaktion itsensä leviämistä. (Knuutila & Laaksonen, 2020, s. 410–412.) Voidaankin sanoa, että performatiivinen vihapuhe ei pelkästään ilmaise vihaa, vaan se on vihaa (Määttä, 2020).

Myös kappaleen mainoskuvat ja musiikkivideo tuottavat jossain määrin performatiiviseksi ja affektiiviseksi vihapuheeksi luokiteltavaa materiaalia, ja heti kappaleen kohdatessa siitä hohkaava provokaatio, viha-agenda sekä vihan kohde käy salaman nopeasti selväksi. Kappaleen kuvituksessa valtiovarainministerin kaulalle kohdistuvat leikkaussakset viittaavat paitsi leikkauspolitiikkaan, myös kappaleen väkivallalla flirttaileviin sanoituksiin, ja kuvissa näkyvien poliitikkojen erikoiset liikkeet sekä kasvotatuoinnit pyrkivät pilkkaamaan henkilöiden siloteltua sekä harkittua ulosantia. Itsenäisyyspäivänä 6.12.2024 julkaistussa musiikkivideossa (Steen1 & Julma Henri, 2024b) Julma Henri ja Steen1 esiintyvät Eduskuntatalon edustalla. Rakennukseen on projisoitu suurin kirjaimin ”Maanpetturi”-teksti sekä kuva Riikka Purrasta ja Petteri Orposta, jotka ikään kuin ”kärvistelevät” liekeissä. Eduskuntataloa pidetään Suomen itsenäisyyden ja demokratian tärkeimpänä symbolina, ja kuvauslokaation voikin tulkita eräänlaisena symbolisena protestina, jossa kohtaavat suomalaisen demokratian tärkein arkkitehtuurinen symboli sekä demokraattisessa järjestelmässä nähtävät ongelmat.

On kuitenkin huomattava, että kaikki edellä mainitsemani provokaation ja kritiikin muodot eivät ole yksiselitteisesti luokiteltavissa vihapuheeksi, vaikka niitä motivoisikin viha ja tyytymättömyys kritiikin kohteen toimintaan. Poliitikkojen ja päättäjien kritisointi kuuluu demokratiaan, ja musiikin keinoin tuotettava kritiikki on täysin sallittua. Tahdon tässä tutkielmassa kuitenkin nostaa esiin vihapuheilmiön arkipäiväistymistä ja yleistymistä ja pohtia, millaiset hyväksyttävänäkin pidetyt ilmaisukeinot täyttävät tietyt vihapuheen tunnusmerkit. Näin ollen nämä ilmaisukeinot lisäävät vihailmiön leviämistä ja vaikutusvaltaa, ja petaavat samalla tietä yhä aggressiivisemmille ja vihaisemmille ilmaisuille ja vihateoille.

3.3. Kriittistä taidetta, vihapuhetta vai molempia?

Viittasin tutkielmani johdannossa vihapuheilmiön monimutkaisuuteen, käsitteiden epätarkkuuteen ja ilmiön määrittelyn haasteisiin. Kuten edellisessä kappaleessa osoitin, ”Maanpetturi”-kappale toimii erinomaisena petrimaljana havainnoidessa yleisesti hyväksytyn vihakulttuurin erilaisia ilmeneismuotoja, sillä se suorastaan mehustelee provosoivalla ja vihaisella materiaalilla. Kappaleen sanoitusten vihaa tihkuva kritiikki on täydentynyt tuotantoprosessissa perinteisen vihapuhekuvaston koristamalla kuvituksilla ja saateteksteillä, ja sosiaalisen median alustoilla äitynyt kommentointi ja arvostelu venyttää verkkovihailmiön äärimmilleen. Minua kuitenkin mietityttää yhä, missä määrin musiikissa on kyse sananvapauden kuuluvasta ja yhteiskunnallisesti kriittisestä, vaikkakin erittäin

provosoivasta taiteesta, ja missä kohtaa vihakulttuurin lävistämä kritiikki ja provokaatio ylittää vihapuheen rajan? Mietin myös, millä tavoin vihapuheen konteksti vaikuttaa sen tuomittavuuteen?

Euroopan ihmisoikeussopimuksen (63/1999) kymmenennessä artiklassa on määritelty jokaiselle kuuluva sananvapaus, joka sisältää vapauden mielipiteisiin sekä vastaanottamaan ja levittämään tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Se on Suomessa hyvin tunnettu, ja siihen vedotaan usein silloin, kun sananvapaus laitetaan koetukselle. Tässä tutkielmassa peräänkuulutan artiklan toista osaa:

Koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellais-
ten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja
jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueelli-
sen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estä-
miseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien tur-
vaamiseksi, luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovallan
ja puolueettomuuden varmistamiseksi. (Euroopan ihmisoikeussopimus, 63/1999.)

Vaikka juridisesti vihapuheelle on asetettu tietyt sallittavuuden rajat, on mielestäni tarpeellista tuottaa lisää tietoa myös vihapuheesta, joka ei ylitä tämänhetkissä laissa, sopimuksissa ja säädöksissä määritetyn sananvapauden rajoja, mutta asettuu silti topoksiltaan vihapuheen ytimeen ja sananvapauden harmaalle alueelle. Kuten edellisessä kappaleessa mainitsin, valtiojohdon ja päättäjien kriittinen ja jopa asiaton kommentointi sekä arvostelu on sallittua, kunhan arvostelu ei äidy täyttämään rikoksen (esim. kunnianloukkaus) tunnusmerkistöä.

Vihakulttuuria voi kuvata sallittavuuden näkökulmasta myös politiikan tutkimuksen termein, kuten esimerkiksi amerikkalaisen politiikan tutkija Joseph P. Overtonin kehittämän overtonin ikkunan käsitteen avulla. Overtonin ikkuna kuvaa kunkin ajan yhteiskunnallisessa keskustelussa hyväksyttäviä normeja, ajatuksia ja mielipiteitä. Ikkunan ulkopuolelle jäävät tuomittavat, radikaalit ja normien mukaan ajattelemattomissa olevat asiat. Overtonin ikkuna liikkuu, elää ja muotoutuu yhteiskunnallisen keskustelun ja siinä hyödynnettyjen kommunikaatiokeinojen kautta. Kommunikaation avulla ikkunaa voidaan siirtää esimerkiksi siten, että aikaisemmin radikaaleina ja äärimmäisinä pidetyt asiat muuttuvat yhteiskunnallisessa ja poliittisessa keskustelussa hyväksytyiksi normeiksi. (Tikka, 2021, s. 21; Izquierdo-Montero, Laforgue & Abril-Hervás, 2022, s. 223.)

Kieltentutkija ja dosentti Heli Tissarin mukaan vihapuhetta on tutkittu muun muassa toisen maailmansodan jälkeen, jolloin tiettyyn ihmisryhmään kohdistuvan vihan ilmaisussa ja lisääntymisessä tunnistettiin viisi vaihetta. Kehityskulku mukailee porttiteoriaa, jonka mukaan puheet johtavat lopulta tekoihin. Ensimmäisessä vaiheessa tietyistä ihmisryhmästä alettiin puhua ja kirjoittaa kielteiseen sävyyn, toisessa heidät eristettiin ottamalla fyysistä etäisyyttä ja kolmannessa heitä alettiin syrjiä. Neljännessä vaiheessa vihan kohteena olevaan ihmisryhmään alettiin kohdistaa väkivaltaa ja viidennessä vaiheessa heitä alettiin tappa. (Tissari, Vanhatalo & Siirainen, 2018.)

Suuri osa vihapuhetta käsittelevistä tutkimuksista kuvaa äärioikeiston tuottamaa syrjivää ja rasistista vihapuhetta, joka pyrkii heikommassa asemassa olevien ihmisten tai ihmisryhmien alistamiseen ja loukkaamiseen. Tästä määritelmästä poiketen ”Maanpetturi”-kappale pyrkii päinvastoin puolustamaan vähemmistöjä ja osoittaa kritiikin syrjivää päätöksentekoa kohtaan. Kappaleessa tekijät käyttävät kuitenkin ideologiselle ja affektiiviselle vihapuheelle tyypillistä ilmaisutapaa kärjistäen yhteiskunnallisen keskustelun ”meihin” ja ”teihin”. Vastapuoli nähdään uhkana, ja tämän uhan varjolla vihapuhe ja jopa väkivaltaan yllyttävä puhe koetaan oikeutettuna. Muun muassa tämän esimerkin valossa äärimmäistä keskustelukulttuuri on lisääntynyt paitsi syrjivän äärioikeiston keskuudessa, myös laajemmin poliittisella ja taiteellisella kentällä, jopa syrjivien rakenteiden ja itsensä vihapuheen kritiikissä.

Vihapuheen tutkimuksen kontekstissa onkin mielestäni ajankohtaista tunnistaa overtonin ikkunan siirtymä kohti yhä radikaalimpaa ja äärimmäistä ilmaisua. Työni kannalta olennaista on huomata myös se, että kauttaaltaan kärjistynyt yhteiskunnallinen keskustelu ja ilmaisu kattaa poliittisen keskustelun ja internetkulttuurin lisäksi myös taiteellisen ilmaisun muodot. Yhteiskuntakriittinen taide, kuten ”Maanpetturi”-kappale, on osa paitsi tekijöiden omaa ajatusmaailmaa, myös ympäröivää yhteiskuntaa ja kulttuuria. Ihmisoikeudet kuten sananvapaus ja taiteellisen ilmaisun vapaus ovat viihailmiön ytimessä, ja koenkin myös taidetuotantojen, kulttuurin ja mediaailmiöiden tarkastelun olevan avainasemassa pohdittaessa overtonin ikkunan siirtymää kohti kovempia, jopa vaarallisia arvoja sekä normeja.

3.4. Musiikkikenttä vihapuheen tuottajana ja peilaajana

Itsessään vihapuheilmiö – sikäli kun käsitteellä tarkoitetaan aggressiivista, halventavaa, lietsovaa tai leimaavaa kommunikaatiota – ei ole lainkaan uusi ilmiö musiikin kentällä. Musiikin keinoin voidaan reflektoida niin vihatekojen kohteeksi joutumista, äärimmäisiä vihailmiöitä (kuten sotaa) tai omaa henkilökohtaista vihan tunnetta. Musiikissa tapahtuvat vihan ilmaukset hyödyntävät vihapuheen laajaa skaalaa hyvin monipuolisesti. Kappaleista voi havaita muun muassa rivien välistä hahmotettavia piilomerkitä, symbolisia ilmauksia, musiikillisia referenssejä ja ajankohtaisiksi puheenaiheiksi verhottuja kannanottoja, sekä tietysti selkeästi tunnistettavaa sanallistettua vihaa, normalisoituneita haukkumasanonoja ja henkilökohtaista piikittelyä. Musiikissa on aina esiintynyt vihaa ja vihailmiötä tullaan aina käsittelemään musiikin kautta. Tässä tutkielmassa pyrin kuitenkin hahmottamaan musiikissa tapahtuvia vihakulttuurin äärimmäisiä manifestaatioita. Pohdin myös musiikissa tavattavien vihapuheen diskurssien muutosta ja kehitystä sekä sitä, miten sosiaalinen media vaikuttaa näiden diskurssien kärjistymiseen.

Vaikka olenkin keskittynyt tässä tutkielmassa lähinnä suomalaisessa rap-musiikissa havaittavaan vihaan, on syytä muistaa, että demokratiaa uhkaavaa, vihaista ja vihapuheen lävistämää musiikkia löytyy myös muista musiikkigenreistä. Väitöskirjatutkija Daniel Sallamaa kirjoittaa ulkoparlamentaarista äärioikeistoliikettä tutkivassa raportissaan (2018) musiikin olevan merkittävässä osassa suomalaisten äärioikeistoryhmien toimintaa. Esimerkiksi musiikkityylit kuten neofolk, NSBM (National Socialist Black Metal) ja RAC (Rock Against Communism) hyödyntävät kansallismielistä ja valkoista ylivaltaa korostavaa kuvastoa. Sallamaa kirjoittaa raportissaan myös suoranaisestä Hatecore-musiikista. Raportin mukaan suomalainen äärioikeisto hyödyntää musiikki- ja kulttuuritapahtumia ideologiansa levittämiseksi. (Sallamaa, 2018, esim. s. 63–66) Myös vuonna 2020 korkeimman oikeuden päätöksellä (KKO:2020:68) lakkautettu Pohjoismainen Vastarintaliike on ollut tekemisissä äärioikeistolaisten musiikkialakulttuurien kanssa. (Sallamaa, 2018, s. 54.)

Sotiin, rikoksiin ja ihmisoikeuskysymyksiin erikoistunut tutkivan journalismin verkosto Bellingcat on uutisoinut suomalaisten äärioikeistoryhmien järjestämistä White Boy Summer -kulttuuritapahtumista, joiden tavoitteena on verkostoituminen, radikalisoituminen, uusien jäsenten rekrytoiminen ja järjestön toiminnan rahoittaminen. Jutusta käy ilmi, että juuri tällaisten musiikkitapahtumien järjestämisen ja esiintyjien oheistuotteiden myynti on merkittävä osa ekstremististen ja äärioikeistolaisten ryhmien rahoitusta. (Colborne & Nieminen, 2023.) Täten musiikin ja musiikkitapahtumien voi

nähdä merkittävänä vaikuttajana Suomessa tapahtuvalle äärioikeistolaiselle toiminnalle, jonka muun muassa Suojelupoliisi on arvioinut kohonneeksi terrorismiuhaksi Suomessa (Santaholma Orellana, 2024).

4. Lopuksi

4.1. Miksi musiikissa tapahtuvaan vihapuheeseen tulee puuttua?

Vihapuheen tutkimuksen kontekstissa onkin mielestäni ajankohtaista tunnistaa overtonin ikkunan siirtymä kohti yhä radikaalimpaa ja äärimmäistä ilmaisua. Työni kannalta olennaista on huomata myös se, että kauttaaltaan kärjistynyt yhteiskunnallinen keskustelu ja ilmaisu kattaa poliittisen keskustelun ja internetkulttuurin lisäksi myös taiteellisen ilmaisun muodot. Yhteiskuntakriittinen taide, kuten ”Maanpetturi”-kappale, on osa paitsi tekijöiden omaa ajatusmaailmaa, myös ympäröivää yhteiskuntaa ja kulttuuria. Ihmisoikeudet kuten sananvapaus ja taiteellisen ilmaisun vapaus ovat vihailmiön ytimessä, ja koenkin myös taidetuotantojen, kulttuurin ja mediaailmiöiden tarkastelun olevan avainasemassa pohdittaessa overtonin ikkunan siirtymää kohti kovempia, jopa vaarallisia arvoja sekä normeja.

Olen pyrkinyt kandidaatin tutkielmani avulla vastaamaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen tuottaa ja saada lisää tietoa vihapuheen tuottajista ja levittäjistä (esim. Saresma ym., 2022, s. 14). Työni keskeinen tavoite on ollut osoittaa, että myös musiikkikenttä tuottaa ja edistää vihapuheen leviämistä monin eri tavoin, ja tällaisesta toiminnasta aiheutuu useita merkittäviä kerrannaisvaikutuksia. Mielestäni myös musiikissa ja musiikkituotannoissa ilmenevä vihapuhe täytyy tunnistaa, jotta demokratiaa ja turvallisuutta heikentävään vihapuheilmiöön voidaan puuttua. Tätä ajatusta pohjustaa muun muassa kappaleessa 3.3. ”Kriittistä taidetta vai vihapuhetta – vaiko molempia?” kuvaamani kokonaisvaltainen siirtymä kohti yhä äärimmäisempiä sekä radikaalimpia ilmaisumuotoja, ja jo johdannossa esittämäni ajatus yhteiskunnassa vallitsevasta vihakulttuurista. Rihmastomaisessa ja multimediallisessa yhteiskunnassa kaikki vaikuttaa kaikkeen, eikä vihailmiötä tutkaillessa voi ohittaa vihapuhetta jatkuvasti uusintavaa ja tuottavaa vihakulttuuria sekä sen erilaisia ilmenemismuotoja.

Tuomittavan vihapuheen tunnistaminen ja rajaaminen on itsessään eettisesti kompleksinen ja haastava prosessi. Tutkielman kirjoittamisen aikana olen pohtinut paljon erilaisia kategorisointeja ja yleistyksiä. Mietin esimerkiksi, onko kaikki vihainen puhe yhtä tuomittavaa, vai tulisiko vihapuhetta käsitellessä tehdä vaikkapa tasottaista jaottelua vihan voimakkuuden ja vaaran uhan perusteella. Tutkielmani keskittyi yksittäiseen kappale-esimerkkiin, jossa kritisoidaan jyrkästi hallitusta, joka laiminlyö kansalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa. Samanaikaisesti yhteiskunnassa esiintyy myös paljon vakavampaa vihapuhetta, kuten väkivaltafantasioita ja puhetta etnisestä ”puhdistuk-

sesta”. Taustalla vaikuttavat motiivit ja realistiset eskaloitumisen riskit ovat näissä esimerkeissä täysin eri mittakaavassa. Päädyin siitä huolimatta kirjoittamaan ”Maanpetturi”-kappaleesta, sillä mielestäni on tärkeää tutkia vihakulttuuria myös ekstremististen esimerkkien ulkopuolelta, niin sanotun ”sallitun” vihapuheen näkökulmasta. Uskon, että tarvitsemme kattavan käsityksen vihakulttuurista ymmärtääksemme vihapuheilmiön moninaisuutta.

Taiteessa piilee valtavan suuri yhteiskunnallinen muutosvoima ja -potentiaali, jonka väistämätöntä vastuuta musiikkialalla ja yhteiskunnassa tuskin ymmärretään. Taiteen kautta voidaan käsitellä haastavia ja jopa kiellettyjä vihan tuntemuksia turvallisilla keinoilla, mutta samalla se voi normalisoida tietynlaista kielenkäyttöä ja toimijuutta yhteiskunnassa. Ihmisten sananvapauden rajoittamiseen tulee suhtautua hyvin kriittisesti, joskin on demokratian ja tasa-arvon kannalta toivottavaa, etteivät suorat tappouhkaukset ja kuolemantuottamuksen ihannoitinta pääse yleistymään valtamediassa ja musiikkikentällä. Vihapuheeseen syventyessäni pohdinkin, kuinka altistuminen vihapuhetta sisältäville kulttuurituotteille, kuten musiikille, vaikuttaa kuulijoiden asenteisiin, uskomuksiin ja käyttäytymiseen? Ja kuinka tällainen altistuminen vaikuttaa pitkällä aikavälillä kokonaisuun sukupolviin ja laajemmin erilaisiin kulttuurisiin ryhmittymiin ja niiden toimintaan?

Olen pureutunut tässä tutkielmassa yhteen vihakulttuurin ja vihapuheen esimerkkitapaukseen suomalaisella musiikkikentällä, ja pyrkinyt avaamaan esimerkin merkitysvälitteistä vaikutusta niin musiikkikentällä kuin myös sosiaalisen median kommenttipalstoilla. Tutkielmani myötä pyrin avaamaan keskustelua taidealojen vastuusta liittyen vihapuheilmiöön ja sen aiheuttamiin vaikutuksiin. Mielestäni myös taidealojen tulee kantaa vastuu ja kriittisesti reflektoida omaa toimintaansa, jotta globaalin pandemian tavoin leviävä ja yhteiskuntaa repivä vihakulttuuri ei pääse valtaamaan suomalaista taidekenttää. Uskon, että taide voi parhaimmillaan toimia vihaa, polarisaatiota ja katkeruutta kitkevänä vastavoimana.

4.2. Loppusanat

Kandidaatin tutkielmani aihe on ollut ajankohtaisuudessaan todella synkkä ja haastava, ja olen työni edetessä paininut paljon yhteiskunnallisen epätoivoisuuden ja ahdistuksen kanssa. Toisaalta tutkielma on tehnyt pelottavana näyttävästä vihakulttuurista sekä vihapuheilmiöstä jokseenkin lähestyttävän, inhimillisen ja mahdollisesti jopa hallittavissa olevan kokonaisuuden. Tutkielmaa kirjoittaessa valtakunnan medioiden uutisvirta ja sosiaalinen media on syventänyt huoltani yhä

entisestään. Euroopassa riehuu parhaillaan sota, Länsirannalla pyritään toteuttamaan etninen puhdistus ja maailman rikkain mies esitti vastikään natsitervehdyksen presidentti Trumpin virkaanastujaisissa. Mediakonglomeraatti Meta ilmoitti keventävänsä vihapuheen moderointia ja faktantarkistusta yhä entisestään, joskin sitä vastoin ja nurinkurisesti useat ihmisoikeuksia edistävät termit ja hashtagit (esim. #abortion, #blacklivesmatter) piilotettiin ja “moderoitiin pois” alustoilta. Vihakulttuurin saavuttama voittokulku ja valta-asema tuntuu väistämättömältä, eikä liene ihme, että yksittäinen kandidaattikokelas kokee itsensä helposti hyvin voimattomaksi vihapuheen kaltaisen ilmiön edessä.

Mieltäni valloittavaa apatiaa ja taantumusta haastaessani olen todennut väkivallattoman huumorin ja ilon toimivan parhaimpina välineinä vihakulttuurin hegemoniaa vastaan. Kandidaatin tutkielman kantta koristava kiroileva siili on viittaus omaan nimimerkkiini: yhteiskunnallisen debatointiin, vastakkainasetteluihin ja epäoikeudenmukaisuuteen turhautuneeseen “kiroilevaan Siiriin”. Sen lisäksi kiroileva siili on erinomainen esimerkki siitä, miten vihailmiö, väittelykulttuuri ja poliittinen polarisaatio voidaan inhimillistää ja saattaa naurunalaiseksi taiteen sekä kulttuurin keinoin. Vihailmiön haastaminen onnistuukin usein esimerkiksi satiirin, parodian tai absurdin huumorin keinoin. Muun muassa musiikin saralla yhtye Kalevauva.fi, kirja (ja elokuva) Mielensäpahoittaja ja televisiosatiiri Pasila onnistuvat esittämään vihailmiön ja vihan värittämän yhteiskunnan kaikessa absurdiudessaan ja mielettömyydessään.

Lähteet

Alkuperäisaineisto

Cabral, S. (2024). ”Security guard shot at Drake's Toronto home amid beef with Kendrick Lamar”. BBC News 7.5.2024. Viitattu 4.2.2025. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68972253>

Colborne, M. & Nieminen, T. (2023). ”Saunas and Swastikas: Finland’s Summertime neo-Nazi Meet-Up”. Bellingcat 31.8.2023. Viitattu 19.2.2025. <https://www.bellingcat.com/news/2023/08/31/saunas-and-swastikas-finlands-summertime-neo-nazi-meet-up/>

Duffy, C. (2025). ”Meta is getting rid of fact checkers. Zuckerberg acknowledged more harmful content will appear on the platforms now”. CNN Business 7.1.2025. Viitattu 20.2.2025. <https://www.cnn.com/2025/01/07/tech/meta-censorship-moderation>

Erämaa, I. (2024). ”Suomalaismuusikot julkaisivat pilkkalaulun Orposta ja Purrasta – Videosta rapsahti 10 vuoden pääsykielto Tiktokiin”. Iltalehti 3.8.2024. Viitattu 26.11.2024. <https://www.iltalehti.fi/musiikki/a/c01ec845-8783-4d50-a428-7723524a9af5>

Huamani, K. (2025). ”Kendrick Lamar’s ‘Not Like Us’ wins song of the year, record of the year ”. 2.2.2025. Los Angeles Times. Viitattu 4.2.2025. <https://www.latimes.com/entertainment-arts/music/story/2025-02-02/grammys-2025-kendrick-lamar-not-like-us-wins-controversy>

IS-työryhmä. (2022). ”Punaisen pillerin houkutus”. Ilta-Sanomat 15.6.2022. Viitattu 27.11.2024. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008885196.html>

Jantunen, S. (2023). ”Riikka Purra kommentoi yleisesti vanhoja verkkokirjoituksiaan: Ei aio pahoitella aikaisempia kirjoituksiaan tai tekemisiään”. Yle 10.7.2023. Viitattu 21.2.2025. <https://yle.fi/a/74-20040426>

Julma Henri & Ystävät. [EurocrackTV] (16.5.2024). *Julma Henri & Ystävät: Making Of PURRA DISS hosted by Sillu100% (S3E8)*. [video]. <https://www.youtube.com/watch?v=pP9ImNV68Ko&list=PLd-Wsw38zkxhZ0UfK3tDvDWc2ABHgWsAre&index=22>

Keating, N. (2024). ”Kendrick Lamar, Drake Perpetuate Long-Standing Rap Beef”. The Oberlin Review 10.5.2024. Viitattu 4.2.2025. <https://oberlinreview.org/32920/arts/kendrick-lamar-drake-perpetuate-long-standing-rap-beef/>

Krug, S. (2016). ”News feed FYI: What the reactions launch means for news feed”. Facebook Newsroom 24.2.2016. <https://about.fb.com/news/2016/02/news-feed-fyi-what-the-reactions-launch-means-for-news-feed/>

Purra, R. [@ir_rkp]. (15.5.2024). *Täytyy myöntää, että opposition välikysymykseen vastaaminen oli lähes nautinto. Kun luottaa hallituksen linjaan, tietää tekevänsä oikeita asioita, joista vielä seuraa Suomelle hyviä asioita, ja kun hallitsee asiat, ei ole ongelmia. Teemme ehdottomasti parhaamme maan hyväksi.* [julkaisu X- viestipalvelussa]. X. https://x.com/ir_rkp/status/1790798195896766886

Steen1 & Julma Henri. [EurocrackTV] (19.7.2024a). *Maanpetturi*. [video] Mörssi Records distributed by Sony Music Entertainment Finland Oy. <https://www.youtube.com/watch?v=VMsFQXU8mwU>

Steen1 & Julma Henri. [EurocrackTV] (6.12.2024b). *Maanpetturi*. (Tiedemies Remix) [video] Mörssi Records distributed by Sony Music Entertainment Finland Oy. <https://www.youtube.com/watch?v=yx1Vax-qSvk4>

Vasantola, S. (2023). ”Rotia, kotimaa!” Helsingin Sanomat 16.4.2023. Viitattu 27.1.2025. <https://www.hs.fi/feature/art-2000009481266.html>

Virtanen, L. (2015). ”Missä menee vihapuheen raja?” Helsingin Sanomat 30.1.2015. Viitattu 27.11.2024. <https://www.hs.fi/tiede/art-2000002796446.html>

Tutkimuskirjallisuus

Council of Europe. (1997). Committee of Ministers: selection and most recent Adopted Texts. Recommendation No. R (97) 20 of the Committee of Ministers to member states on “hate speech.”

https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/committee-of-ministers-adopted-texts/-/asset_publisher/aDXmrol0vvsU/content/recommendation-no-r-97-20-of-the-committee-of-ministers-to-member-states-on-hate-speech-?_101_INSTANCE_aDXmrol0vvsU_viewMode=view/

Euroopan ihmisoikeussopimus (63/1999) https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sops-teksti/1999/19990063/19990063_2

Ganesh, B. (2018). The Ungovernability of Digital Hate Culture. *Journal of International Affairs*, 71(2), 30–49. <https://jia.sipa.columbia.edu/ungovernability-digital-hate-culture>

Hiilamo, H., Kivipelto, M., Moisio, P., Mukkila, S., Nykänen, E., Ollonqvist, J., Peltoniemi, J., Saikku, P., Tervola, J., Tuovinen, A-K. & Virrankari, L. (2023). *Hallitusohjelman mukaisten sosiaaliturvan leikkausten vaikutukset vuoteen 2027*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL. Työpaperi 45/2023. Julkari.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-229-7>

Ikäheimo, H-P. & Vahti, J. (2021). *Mediavälitteinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen: Murros ja tulevaisuus*. Sitra. PunaMusta, Helsinki 1/2021. <https://www.sitra.fi/julkaisut/mediavälitteinen-yhteiskunnallinen-vaikuttaminen/>

Izquierdo-Montero, A., Laforgue, N. & Abril-Hervás, D. (2022). *Hate speech: a systematic review of scientific production and educational considerations*. Revista Fuentes 2(24): 222–233. DOI:

<https://doi.org/10.12795/revistafuentes.2022.20240>

KKO:2020:68. <https://korkeinoikeus.fi/fi/index/ennakkopaatokset/kko202068.html>

Knuutila, A. & Laaksonen, S. (2020). Viraali vihaisuus ja tahmea nauru: tunteet ja algoritmit digitaalisessa vaalikampanjoinnissa. Julkaisussa Borg, S., Kestilä-Kekkonen, E. & Wass, H. (toim.). *Politiikan ilmastonmuutos: Eduskuntavaalitutkimus 2019*. Oikeusministeriön julkaisuja. Selvityksiä ja ohjeita, Nro 2020:5. Oikeusministeriö, Helsinki. Sivut 394–418. <https://helda.helsinki.fi/items/a5edf97a-d010-41da-989f-0e91f71b7892>

Kulovaara, K. (2018). Kielen poliittisuus: Suomi ja suomalaisuus itähelsinkiläisen hiphopin lyriikassa. Teoksessa: H.-M. Kivistö, K. Kuokkanen, M. Weide, & J. Virtanen (toim.), *Politiikan tulkinta : juhlaKirja Marja Keräselle*. (s. 133–148). Jyväskylän yliopisto. SoPhi, 141.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7448-0>

Kyllönen, Katri-Maaria. (2020). ”Radikalismia verkon syövereissä: manosfäärin alakulttuureista, punaisen pillerin teoriasta ja inceleistä”. The Ulkopolitist. Vieraskynä 15.11.2020. Viitattu 28.4.2025. <https://ulkopolitist.fi/2020/11/15/radikalismia-verkon-syovereissa-manosfaarin-alakulttuureista-punaisen-pillerin-teoriasta-ja-inceleista/>

Malkki, L., Sallamaa, D., Saarinen, J. & Eerola, S. (2021). Ekstremistinen puhe verkossa ja uutismediassa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:20. Valtioneuvoston kanslia. 23.3.2021.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-201-5>

Määttä, S. (2020). ”Syrjivän kielenkäytön rajoilla – Vihapuheen performatiivisuus funktionalistisen kielen- tutkimuksen näkökulmasta”. *Niin & näin : filosofinen aikakauslehti*, Vuosikerta 27, Nro 3, s. 71–77.

<https://helda.helsinki.fi/items/f5e2d6f0-15da-488d-9066-47daebfbd481>

Myllykoski, M. (2021). ”Vihan puheesta vihan tekoihin”. *Vartija* N:o 1/2021. *Vartija-aikakauslehden kannatusyhdistys r.y.* <http://hdl.handle.net/10138/338997>

Ollonqvist, J., Hiilamo, H., Moisio, P., Mukkila, S., Peltoniemi, J., Tervola, J. & Virrankari, L. (2023). *Säästötoimet osuvat pienituloisiin : Hallitus tavoittelee talouden tasapainottamisen lisäksi sosiaalipolitiikan suunnanmuutosta*. THL – Tutkimuksesta tiiviisti 62/2023. Terveystieteiden tutkimuskeskus THL. 1.12.2023.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-228-0>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2024). *Kulttuuripoliittinen selonteko*. Valtioneuvosto Helsinki 2024. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:55. 28.11.2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-569-6>

Pietilä, M. (2022). *Mitä on vihapuhe? – Sanoista rikokseksi: Vihapuheen määrittelyä poliisin työn näkökulmasta*. Poliisiammattikorkeakoulu 03/2022. <https://www.theseus.fi/handle/10024/744548>

Rantakallio, I. & Westinen, E. (2022). Johdanto : Hiphop-kulttuurin tutkimus ja opetus Suomessa. *Musiikin suunta : musiikintutkimuksen aikakauslehti*, 44(2). <https://musiikinsuunta.fi/2022/02/johdanto-hiphop-kulttuurin-tutkimus-ja-opetus-suomessa/>

Sallamaa, D. (2018). *Ulkoparlamentaarinen äärioikeistoliikehdintä ja maahanmuuttovastaisuus 2010-luvun Suomessa*. Eurooppa-tutkimuksen keskus, Helsingin yliopisto. Publications of the Faculty of Social Sciences ; 97. *Äärioikeisto 2010-luvun Suomessa (SFÄÄRI)* -tutkimusprojektin raportti. Vastuullinen tutkija: Leena Malkki. <http://hdl.handle.net/10138/253474>

Santaholma Orellana, A. (2024). Terrorismin tilannekuva. VNS 3/2024 vp *Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko*. Suojelupoliisi. 1.10.2024. <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2024-AK-38921.pdf>

Saresma, T., Pöyhtäri, R., Knuutila, A., Kosonen, H., Juutinen, M., Haara, P., Tulonen, U., Nikunen, K. & Rauta, J. (2022). *Verkkoviha, Vihapuheen tuottajien ja levittäjien verkostot, toimintamuodot ja motiivit*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:48. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164244>

Tikka, M. (2021). *"Androidi", "Keisarinna", "pissistyrkky": diskurssianalyysi Sanna Mariniin kohdistuneesta vihapuheesta ja naisvihasta Hommaforumilla*. Jyväskylän yliopiston Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta : Pro gradu -tutkielmat. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202306153845>

Tissari, H., Vanhatalo, U. & Siirainen, M. (2018). "Vihapuhe yhtenäistyy". *Citizen mindscapes* 2.3.2018. Helsinki. Viitattu 19.2.2025. <https://blogs.helsinki.fi/citizenmindscapes/2018/03/02/vihapuhe-yhtenaistyy/>

Tuomarla, U. (2019). "Vihapuhe ei ole aina vihaista puhetta". *Politiikasta* 10.1.2019. Viitattu 27.11.2024. <https://politiikasta.fi/vihapuhe-ei-ole-aina-vihaista-puhetta/>

Yhdenvertaisuus.fi. (ei pvm.) Käsitteet: Vihateko. Viitattu 20.2.2025. <https://yhdenvertaisuus.fi/kasitteet>

Valtiovarainministeriö. (2024). "Hallituksen vastaus välikysymykseen hallituksen Suomea näivettävästä talouspolitiikasta". Valtioneuvosto 15.5.2024. <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/hallituksen-vastaus-valikysymykseen-hallituksen-suomea-naivettavasta-talouspolitiikasta>

Van Gerven, M. (2024). *Hyvinvointivaltion tulevaisuus : Tunnelivisiosta kohti oikeudenmukaisempaa ja kestävämpää hyvinvointivaltiota*. Yhteiskuntapolitiikka-lehti 89 (2024):4. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024091070234> Teksti on muokattu versio kirjoittajan Helsingin yliopistossa 29.5.2024 pitämästä virkaanastujaisluennosta "Hyvinvointivaltio, takana loistava tulevaisuus?"

Välikysymys VK 4/2024 vp. Linkki 28.4.2025. https://www.parliament.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/VK_4+2024.pdf

Westinen, E. & Rantakallio, I. (2019). "Keep it real" : Rap-artistien näkemyksiä autenttisuudesta. Julkaisussa Sykäri, Venla; Rantakallio, Inka; Cvetanović, Dragana; Westinen, Elina (toim.), *Hiphop Suomessa : Puheen- vuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja, Nro 219. Nuorisotutkimusseura Nuorisotutkimusverkosto, Helsinki. Sivut 124–149. <http://hdl.handle.net/10138/338281>